

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”**,

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15–16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ-КОСМЕТОЛОГІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОХІМІЇ ТА ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЗДМУ

Д. Г. Іванченко, К. В. Александрова, М. І. Романенко, О. Б. Макоїд

Запорізький державний медичний університет

PECULIARITIES OF PHARMACISTS-COSMETICIANS' EDUCATION IN THE CONTEXT OF CREDIT-MODULAR SYSTEM AT THE DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND LABORATORY DIAGNOSTICS ZSMU

D. G. Ivanchenko, K. V. Aleksandrova, M. I. Romanenko, O. B. Makoid

Zaporizhzhia State Medical University

Автори статті діляться досвідом викладання біохімії студентам фармацевтичного факультету спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів» в умовах кредитно-модульної системи організації навчання.

The authors of the article share their experience in teaching Biochemistry to the students of speciality «Perfumery and Cosmetics Technology», Faculty of Pharmacy, in the context of credit-modular educational system.

Вступ. Проблема вдосконалення системи вищої освіти та підвищення якості професійної підготовки фахівців в Україні є найважливішою соціокультурною проблемою, вирішення якої можливе тільки при приведенні освіти у відповідність із новими соціально-економічними вимогами ринкової економіки. Кардинальні зміни у сфері вищої освіти України, що відбуваються у зв'язку з її інтеграцією до європейського освітнього простору, висувають високі вимоги до особистісних та професійно значущих якостей фахівців з вищою освітою.

Механізмом здійснення адаптації вищої освіти України до системи ECTS є впровадження кредитно-модульної системи організації навчання, що базується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів). Навчальна дисципліна складається із декількох залікових кредитів, кількість яких визначається змістом та формами організації навчального процесу. Заліковий кредит – завершена задокументована частина змісту навчальної дисципліни – складається з модулів, кожний з яких в свою чергу складається із змістових модулів. Залікова одиниця включає усі види робіт студента: аудиторну, самостійну, індивідуальну, підготовку до підсумкового контролю, участь у конференціях і науковій роботі. Дана система залікових одиниць передбачає створення нових можливостей для підвищення ефективності підготовки студентів вищих навчальних закладів, зокрема фармацевтичних [1-4].

Сучасному суспільству і виробництву потрібні спеціалісти, які володіють здатністю мислити самостійно, творчо. Новітні технології вимагають від молодих фахівців не просто освіченості, активності, пошуку, але також самостійності, впевненості, відповідальності, уміння жити і працювати в нових умовах, бути соціально зорієнтованими. Виходячи з цього, самостійна робота майбутніх спеціалістів набуває великого значення. Тому у кредитно-модульній системі навчання передбачено збільшення годин для самостійної роботи студентів, а у структурі навчального навантаження студента за системою ECTS індивідуальна робота розглядається як один із основних компонентів навчальної діяльності і повинна займати значну частину його навчального навантаження. Таким чином, мета оновленої системи вищої фармацевтичної освіти – навчити студента вчитися самостійно і в подальшому постійно вдосконалювати свої професійні знання, вміння застосовувати їх на практиці [3].

Основна частина. Основною метою вивчення біохімії є формування у майбутнього провізора-косметолога фундаментальних знань хімічних основ життя, молекулярних основ фізіологічних функцій органів і систем організму людини, типових біохімічних механізмів їх порушень, лабораторних методів вивчення різних показників рідин організму людини в нормі та при патології.

З 2006 року для студентів фармацевтичного факультету спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів» навчаються за кредитно-модульною системою. Відповідно з цим курс поділено на два модулі. Перший модуль складається з п'яти змістових модулів та передбачає вивчення метаболізму окремих класів сполук (ліпідів, вуглеводів, амінокислот та простих білків). Другий модуль, що складається з чотирьох змістових модулів, спрямований на вивчення молекулярної біології та біохімії міжклітинних комунікацій, тканин і фізіологічних функцій.

У зв'язку з необхідністю засвоєння великого об'єму інформації велика увага приділяється самостійній аудиторній та позааудиторній роботі студента. Адже самостійна робота дозволяє розкрити в повній мірі потенціал майбутнього спеціаліста.

Після створення в ЗДМУ локальної комп'ютерної мережі відкрилися унікальні можливості доступу до інформаційних ресурсів Internet, які використовуються викладачами та студентами у навчальному процесі та науковій діяльності. Використання у процесі вивчення біохімії анімаційних моделей метаболічних процесів позитивно впливає на показники якісної успішності студентів. А введення елементів анімації в структуру лекцій дозволяє доступніше пояснити складні питання.

Застосування комп'ютерних технологій під час вивчення біохімії активно сприяє підвищенню інтересу студентів до дисципліни, оскільки останні є ефективним напрямком вирішення мотивації в сучасній освіті [5-7].

Слід зазначити, що впровадження кредитно-модульної організації навчального процесу буде успішним за умов наявності сучасних методичних матеріалів у відповідності до державних стандартів вищої освіти та принципів Болонського процесу. Методичні вказівки перед усім повинні керувати самостійною роботою студентів на етапах підготовки до занять, виконанні індивідуальних професійно-орієнтованих завдань, а також при засвоєнні позааудиторних тем. Тому для студентів було створено навчально-методичні посібники та методичні вказівки з окремих тем дисципліни. Кожний навчально-методичний посібник включає теоретичний матеріал, який відсутній або недостатньо розкритий в підручниках, тестові завдання. В методичних вказівках вказано актуальність, мету теми, методики біохімічних тестів та клініко-діагностичне значення того чи іншого показника, що визначається, а також тести з відповідної теми. Слід підкреслити, що з 2013 року студенти спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів» складають ліцензійний іспит «КРОК-1». Для вдосконалення підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК-1» в кінці кожної теми методичних вказівок пропонуються тести з банку тестових завдань із відповідної теми. Також складено та надруковано методичні матеріали, які включають тестові завдання для перевірки рівня засвоєння окремих тем та модуля в цілому. Необхідно відмітити, що для поліпшення підготовки студентів до ліцензійного іспиту «КРОК-1» викладачами кафедри читаються додаткові лекції, на яких узагальнюються окремі моменти.

Підсумковий контроль проводиться на підсумкових заняттях з використанням комп'ютерного тестування, що робить оцінку знань студента об'єктивнішою.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння двох модулів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Висновки. 1. Механізмом здійснення адаптації викладання дисципліни «Біологічна хімія» студентам фармацевтичного факультету спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів» до системи ECTS є впровадження кредитно-модульної системи організації навчання.

2. Важливу роль в процесі навчання відіграє виконання самостійної та індивідуальної роботи студентом, що дає змогу розкрити потенціал і здібності студентів.

3. Введення для студентів фармацевтичного факультету спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів» дисципліни «Біологічна хімія» в структуру ліцензійного іспиту «КРОК-1» є додатковим стимулом підвищення якості самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 384 с.
2. Гончаров С.М. Вища освіта України і Болонський процес: навчально-методичний посібник / С.М. Гончаров, В.С. Мошинський. – Рівне: НВПГ, 2005. – 145 с.
3. Болонський процес: плюси і мінуси / В. І. Большаков, С. І. Нейковський // Вісн. Придніпр. держ. акад. буд-ва та архіт. – 2006. – № 12. – С. 4-10.
4. Кредитно-модульна система: український вимір / В. І. Большаков, С. І. Нейковський // Вісн. Придніпр. держ. акад. буд-ва та архіт. – 2008. – № 1/2. – С. 6-12.
5. Особливості організації самостійної роботи студентів при вивченні біохімії в умовах кредитно-модульної системи навчання / К.В. Александрова, Н.В. Крісанова, Н.П. Рудько, Л.С. Білоконь, О.Б. Макоїд // Тематичний випуск матеріалів VI Міжнар. наук.-прак. конф. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» від 24-26 листопада 2011 р. – К., 2011. – Т. II (27), Додаток 2 до №3. – С.19-25.
6. Психолого-педагогіческие аспекты использования информационных технологий в преподавании биохимии / Е.В. Александрова, Л.Е. Белоконь, С.А. Біленький [и др.] // Матеріали VI Міжнар. наук.-прак. конф. «Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі» від 16-18 листопада 2011 р. – Луганськ, 2011. – №21 (232). – С. 98-107.

7. Изменения педагогических и психологических аспектов при введении информационных технологий в преподавание биохимии / Е.В. Александрова, Л.Е. Белоконь, Д.Г. Иванченко [и др.] // Запорож. мед. журн. (материалы Всеукр. науч.-метод. видеоконф. «Актуальные вопросы дистанционного образования и телемедицины 2012», 17-19 октября 2012 г. – 2012. – № 6 (76). – С.76-77.

УДК 378.147.091.33-021.464:578/579

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

О. М. Камішиний, І. О. Топол, А. С. Деген, Н. М. Поліщук
Запорізький державний медичний університет

ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS UNDER CREDIT –MODULE SYSTEM AT THE DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY, VIROLOGY AND IMMUNOLOGY

A. M. Kamyshny, I. A. Topol, A. S. Degen, N. N. Polishchuk
Zaporozhye State Medical University

В статті розкрито особливості організації самостійної роботи студентів, що сприяють ефективній організації пізнавальної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології.

Ключові слова: кредитно-модульна система організації навчального процесу, самостійна робота студентів, вищий навчальний заклад.

This article describes the features of student's independent work organization, that enhance students' cognitive activity in a condition of credit-module system at the department of microbiology, virology and immunology.

Key words: credit-module system of educational process, independent work of students, higher school.

Вступ. Формування світогляду майбутнього фахівця, становлення його особистості в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) здійснюється під впливом інтелектуальної та творчої діяльності і самоосвіти студента. Ці явища в системі медичної освіти виступають в єдності, що пов'язано зі змінами вимог до сучасного стану професійної підготовки і спеціалізації у відповідності до освітніх стандартів Болонського процесу. Знать, здобутих у вищих медичних закладах, стає замало, провідною стає установка на безперервну освіту, що проходить через усе життя фахівця [1,2]. Тому, одним з головних завдань підготовки майбутніх спеціалістів у медичних вищих навчальних закладах є навчання здобувати знання, вміння та досвід пізнавально-творчої самостійної діяльності, при цьому відбувається процес формування психологічної, теоретичної та практичної готовності студента до інтелектуальної та творчої і самоосвітньої діяльності [1].

Основна частина. Як стверджували великі філософи минулого, освіта та розвиток не можуть бути повідомлені особистості, а той, хто бажає навчатись, повинен досягти цього власними силами [2]. Тому, мета статті полягає у розкритті особливості організації самостійної роботи студентів в умовах КМСОНП на прикладі кафедри мікробіології, вірусології та імунології у Запорізькому державному медичному університеті.

Самостійна робота є однією із форм організації навчального процесу, яка вирішує не тільки навчальну, але й розвивальну і виховну функцію [3]. Це найважливіший компонент процесу навчання, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, так й позааудиторних занять, без участі викладача та під його безпосереднім керівництвом [3, 4]. Крім того, розглядаючи цей процес як психолого-педагогічний компонент, як взаємодію на рівні суб'єкт-суб'єктних відносин, розрізняємо функції педагога і студента. Педагог виконує, передусім, спонукально-організаційну функцію, а студент – функцію пізнавальної діяльності із засвоєння знань, умінь і навичок [3,5]. Враховуючи вищезазначене, важливим завданням викладача вищого навчального закладу є правильна організація самостійної роботи студентів (СРС), забезпечення умов успішного її перебігу, що передбачає не лише акумулювання базових наукових знань, але й доцільно активізувати пізнавальні інтереси студентів у навчальному процесі, сформувати

<i>М. І. Гуцол</i> ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ	204
<i>Т. Ф. Дейнега, В. О. Рогоуля, Н. Л. Свінцицька</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ	206
<i>С. І. Дубінін, А. В. Ваценко, В. О. Пілюгін, О. Б. Рябушко, Н. А. Улановська-Циба, Н. О. Передерій, О. В. Овчаренко</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ	208
<i>В. Г. Дуденко, О. О. Лермонтов</i> НОВІТНЯ МЕТОДИКА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ НА КАФЕДРІ ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ ТА ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ	211
<i>А. А. Ерохова, Т. В. Пасько, Р. В. Служенська</i> КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»	212
<i>І. В. Завгородній, І. Ю. Кондратова, Н. В. Семенова</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ «ГІГІЄНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОНАРОДЖЕНИХ» У СУЧАСНОМУ ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	215
<i>А. Л. Загайко, А. І. Комишан, Г. Б. Кравченко</i> ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ	217
<i>О. М. Заліська, Г. Ю. Яцкова, Т. С. Колач</i> СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОЕКОНОМІКА» У ВИЩІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ШКОЛІ	219
<i>І. І. Заморський, А. Є. Петрюк, Т. Г. Копчук, С. П. Пасевич</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА”	220
<i>Т. В. Звягінцева, Л. Т. Киричок, О. В. Кривошапка</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ НА ПІДСТАВІ НОВИХ НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ	222
<i>В. І. Зевако, Т. П. Мельник, А. М. Пришляк, Л. П. Шеремета, В. Я. Юкало</i> МОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВНЗ УКРАЇНИ	222
<i>В. І. Зевако, А. М. Пришляк, В. Я. Юкало</i> ЛІТЕРАТУРНА НОРМА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	224
<i>Д. Г. Іванченко, К. В. Александрова, М. І. Романенко, О. Б. Макоїд</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ-КОСМЕТОЛОГІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО- МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОХІМІЇ ТА ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЗДМУ	225
<i>О. М. Камішиний, І. О. Топол, А. С. Деген, Н. М. Поліщук</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗА КРЕДИТНО- МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ	227
<i>В. А. Капустник, І. Ф. Костюк, О. О. Калмиков, О. Л. Архипкіна</i> ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	229